

להעמיד את הסיפא אף לשיטת חכמים —

דאמר רב הונא אמר רב

הכל מודים, אפילו חכמים האומרים שאם כג-א לא היתה אבודה אלא בשעת הפרשה ונמצאה לפני ההקרבה הרי היא רועה, מודים, שאם משך אחת מהן, והקריבה מדעתו, בלי להתייעץ בבית דין, מודים חכמים, שהשניה מתה, הואיל והקריבה מדעתו גילה דעתו שלא איכפת ליה ואינו מחפש תקנה מה יעשה עם השניה, נמצא שדחאה בידים [ונתבאר במשנה] —

ולדעת רב הונא אפשר לפרש את הסיפא גם אליבא דרבנן, ואליבא דרבנן אינה מדברת בכל המקרים, אלא משכחת לה, כגון שמשך אחת מהן והקריב, ובאופן זה מודים רבנן שהשני ימות או ילכו לים המלח —

ונמצא שהסיפא נשנית כדברי הכל, אף כרבנן.

כלומר, אילו היה מושך מדעתו, היה השני הולך לים המלח במעות או למיתה בחטאת. ועתה, יש לפניו שתי אפשרויות לתקן אחת מהן, או להתייעץ בבית דין ויאמרו לו להתכפר ב"אבודה" וממילא השניה ה"אינה אבודה" תרעה. ואפשרות עדיפה שיביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה. ופוסקת לו המשנה, שאכן יעשה כן ויביא מאלו ומאלו ולא יטרח לבוא לבית דין —

וביתר ביאור: מה שאמרה המשנה "יביא מאלו ומאלו" — אינו לשם הדיוק שאם הביא אחת מהם מדעתו שתמות השניה

במעות], ואז יקח מאלו ומאלו. ובסיפא דסיפא מדובר בנמצאת הראשונה אחרי הפרשת השניה ולפני הקרבתה ונמצאת תמימה, ונחלקו בה רבי וחכמים.

והגמרא מדייקת סתירה בין רישא לסיפא.

שנינו ברישא: המפריש חטאת ואבדה והקריב אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה, תמות. ונדייק: טעמא, שתמות, משום דהקריב אחרת תחתיה, הא, אבל אם עדיין לא הקריב אחרת תחתיה, והפרישה בשעה שהראשונה היתה אבודה, הרי היא רועה. מני, משנת מי היא, מי סובר כן? רבנן היא, דאמרי בסיפא דסיפא "אבודה בשעת הפרשה, רועה" —

אימא סיפא: המפריש מעות לחטאת ואבדו והפריש מעות (51) אחרים תחתיהם (52) ולא הספיק ליקח בהם חטאת עד שנמצאו הראשונות, יביא מאלו ומאלו והשאר יפלו לנדבה. ונדייק: טעמא מאלו ומאלו, שעדיין לא נתכפר, הא, אבל אם כבר הביא מאחד [ציבור המעות] מהן, השני יולכו לים המלח, כדין נתכפרו בעליה באחרת, למרות שלא היתה אבודה אלא בשעת הפרשה ונמצאת לפני הכפרה. סיפא זו אתאן הולכת לשיטת רבי דאמר "אבודה בשעת הפרשה, מתה". דאילו לשיטת רבנן לא ילכו מעות לים המלח ולא תמות חטאת מאחר שלא היתה אבודה בשעת הקרבה —

וכי רישא רבנן וסיפא רבי?!

הניחא לרב הונא, סתירה זו אינה לדעת הכל, ואליבא דרב הונא, שפיר אפשר

אלא, הכל מודים, במתכפר בשאינה אבודה שאבודה מתה. על מה נחלקו במתכפר באבודה, דרבי סבר: מפריש לאיבוד, המפריש חטאת תחת חטאת אבודה – כאיבוד דמי, לכל דיניה, וכשם שאם נתכפר בשאינה אבודה מתה האבודה כן בנתכפר באבודה מתה השאינה אבודה, ואין חילוק ביניהם.

ורבנן סברי: לאו כאיבוד דמי, והאינה אבודה הולכת לרעייה.

אם כן קשה, למה אמרה המשנה "יביא מאלו ומאלו" כדי שלא יצטרך להוליך את השניה לים המלך או למיתה, הלא לשיטת חכמים אפילו אם יקריב את האבודה⁽⁵⁴⁾ – לא יצטרך להביא את השניה למיתה או לים המלך כיון שלא היתה אבודה בשעת

ואליבא דרבי! שהרי, כאמור, חכמים מודים במשך שתמות השניה. אלא המשנה אומרת התקנה העדיפה לכתחילה, מה ייעשה בהן כדי שלא יצטרך להמית השניה או להוליך המעות לים המלך. ומיעצת לו המשנה "יביא מאלו ומאלו"

ולפי דרך זו אליבא דרב הונא – מתורצת המשנה שכולה דרבנן היא ברישא⁽⁵³⁾ ובסיפא.

אלא, סתירת המשנה היא, לרבי אבא אמר רב, דאמר: אין חילוק בין משך מדעתו ללא משך מדעתו, ואפילו משך מדעתו סוברים חכמים שאם נמצאת הראשונה לפני הקרבת השניה – תרעה, ורבי סובר שימות כיון שהיתה אבודה בשעת הפרשה-

נתכפר באחת מהן ואפילו באבודין ילכו שאינן אבודין לים המלך [במעוֹת], רבי היא ולא רבנן. ביאור לפירושו: לכאורה היה אפשר ליישב "הדיוק" של המשנה אפילו אליבא דרבנן. כיצד? המפריש מעות או חטאת ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות או החטאת "יביא מאלו ומאלו". ונדייק: הא אם לא יביא מאלו ומאלו, ימות, במה דברים אמורים? כשיביא את האינה אבודה, ורבנן אליבא דרבי אבא הרי מודים, שבאופן זה תמות האבודה. ומה הכריח להמקשן שלא להעמיד הסיפא בדרך זו ומיתוקמת אפילו לרבנן?

ומתרץ, פשטות המשנה הכריחו לומר כן. שהרי המשנה אומרת שרק אם יביא מ"אלו ומאלו" ילכו שאר המעות לנדבה. ואילו אם יביא מאלו בלבד או מאלו בלבד, לא שנא מהאבודין ולא שנא משאינן אבודין, ילכו האחרות לים המלך או למיתה, בין אם האחרות

53. הקשה העולת שלמה: אפילו אם נניח כן שהרישא היא אליבא דרבנן, גם כן קשה לרב הונא.

למה אמרה המשנה דוקא שהקריב את השניה ואחר כך נמצאה הראשונה הולכת למיתה, הלא גם אם לא הקריב, גם כן יש אופן שהראשונה תלך למיתה, כגון: אם משך והקריב את השניה? ומתרץ, שאין זה דיוק, מפני שהתנא לא רצה להאריך בלשונו ולבאר מה יהיה אם וכאשר תמצא הראשונה ויקריב מדעתו את השניה. ולפיכך, השאיר להלכה זו לבאר אותה בסיפא דסיפא [שהרי לדעת רב הונא נאמר כן בסיפא דסיפא].

ועיין שם דבריו בהשוואה עם הסוגיא הבאה בעמוד ב.

54. רש"י מוסיף כאן [על פי גירסת הב"ח]: ועל כרחק הא דקתני "מאלו ומאלו" דמשמע הא

הקרבה⁽⁵⁵⁾.

מוכח, שהסיפא היא כרבי הסובר שאם הקריב האחת תמות השניה, על כן אמרה המשנה "יביא מאלו ומאלו" כדי שלא יצטרך להמית השניה-

וחוזרת התמיה: רישא סתם לן כרבנן סיפא סתם לן כרבי?!

ומתריצין: אין⁽⁵⁶⁾! אכן! רישא רבנן וסיפא כרבי!

ומאי קמשמע לן, מה רצה התנא של המשנה להשמיענו בחלוקת המשנה לרישא וסיפא בצורה זו שהרישא סתמא כרבנן והסיפא סתמא כרבי? רצה להשמיענו דפליגי רבי ורבנן.

ומקשינן: הלא בהדיא קתני לה מחלוקת רבי ורבנן בסיפא דסיפא? כמו ששנינו: המפריש הטאת ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות תמימות⁽⁵⁷⁾ — אחת מהן תקרב ושניה תמות, דברי רבי. וחכמים אומרים: אין הטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו בעלים, ואין מעות הולכות לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים. ומה משמיענו?

ומתריצין: הכי קאמר⁽⁵⁸⁾, דבר זה מחלוקת רבי ורבנן היא. כלומר, בתחילה נקט התנא את הרישא ומשמעותה כרבנן, ואחר כך את הסיפא ומשמעותה כרבי. ומאחר שהדברים סותרים — מסיים ואומר בסיפא דסיפא "אכן! דבר זה מחלוקת רבי ורבנן היא"⁽⁵⁹⁾.

הם האבודין שנשארו ובין אם הם השאינן אבודין! ומוכרח לומר שהסיפא מדוייקת שלא כדברי רבנן!

זהו פירושו של רש"י וכן כתבו תוס' בשיטה מקובצת [אות א].

והמהר"י ז"ל [שיטה מקובצת אות ד] מדייק מהמשנה עצמה שהיא מדברת אפילו במתכפר באבודה, וכמו שיבואר. ומתורצת קושיא הנ"ל. שהרי אחת מהאופנים של הסיפא [השלישי מתוך הארבעה] הוא: המפריש חטאת ואבדה והפריש מעות תחתיה, ולא הספיק ליקח מהן עד שנמצאה הראשונה והרי היא בעלת מום, תימכר ויביא מאלו ומאלו.

ומשמע שאם נמצאה תמימה, יקריבה והמעות ילכו לים המלח! אופן זה ודאי כרבי הוא, ואילו אליבא דרבנן יקריב את החטאת ה"אבודה" והמעות לא ילכו לים המלח אלא לנדבה.

55. ופשוט שאי אפשר לומר כמו שאמרה

הגמרא אליבא דרב הונא, שעצה זו עדיפה על הליכה לבית דין, שהרי לרבי אבא אין שום ענין ביעוץ עם בית דין.

56. גירסת השיטה מקובצת.

57. גירסת השיטה מקובצת.

58. גירסת רש"י.

59. כן מפרש רש"י. ועיין בהגהות הגר"א פירוש אחר [ודבריו נכתבו בקצרה, ולא מבואר איך הווי הרישא אליבא דרבנן הכל. האם רצה לומר שגם בסוגיא זו סברה הגמרא "מילתא דפסיקא" כמו שסברה בסוגיא הבאה.

באבודה, וכל שכן אם נתכפר בשאינה אבודה, בכל אופן תמות השניה.

הלכך אמרה המשנה הראשונה דהקריב מדעתו תמות — ואיכא למימר אפילו רישא רבי היא, כלומר, ורבי ודאי מודה בכך, שהרי לא חילק בין משך ללא משך⁽⁶²⁾, והרישא דברי הכל היא.

וכן הסיפא אפשר להעמיד כדברי הכל. וגם בסיפא נבאר שמה שאמרה המשנה "יביא מאלו ומאלו" היינו כשלא משך אחת מהן ולא הקריב, ואף לא משך עם רצון להקריב. על כן, מייעצת לו המשנה שיביא מאלו ומאלו, וזה עדיף על טירחת ביאה לבית דין [כמבואר בלשון ראשון], אבל אם יביא אחת מהן או אפילו ימשוך אחת מהן — מודים חכמים שהשניה מתה.

נמצא, שאליבא דרב הונא מתפרשת המשנה בין ברישא ובין בסיפא כדברי הכל. ואחר כך דנה המשנה במחלוקת רבי וחכמים באם לא משך, האם ייעצו לו בית דין להקריב את האבודה, והאם יציל בכך את האינה אבודה, כמבואר.

אלא לרבי אבא אמר רב דאמר: הכל מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה — דפיישא,

לישנא אחרינא, והיא לשון ירושלמי⁽⁶⁰⁾:

הניחא לרב הונא, אמר רב דאמר, הכל מודים שאם משך אחד מהם והקריב, בין נתכפר באבודה בין נתכפר בשאינה אבודה, ההיא חטאת דפיישא, הנשאת, מתה

איכא למימר, שהרישא היא אליבא דדברי הכל. ומאי "הקריב", ומה פירוש מה שאמרה המשנה ברישא "הקריב אחרת תחתיה"? פירושו: הקריב לשחיטה מדעתו, משך לשחטה ועדיין לא נשחטה, ואחר כך נמצאת חטאת הראשונה האבודה ונתכפר בה, בראשונה האבודה

[והשתא אי אפשר לדייק "הא לא קריב — רועה" כמו שדייקנו שהרישא היא אליבא דרבנן, כיון שבאמת הרישא מדברת בלא הקריב עדיין⁽⁶¹⁾].

ואילו היה בא לבית דין להתייעץ עתה כששתיהן עומדות לפניו אחרי שמשך את השניה לשחיטה, היו מייעצים לו להתכפר באבודה והשאינה אבודה תרעה. ועתה שלא התייעץ וכיפר באחת תלך האחרת למיתה הואיל ולא התייעץ גילה דעתו שלא איכפת ליה בתקנתו. ואפילו אם עשה כהוגן ונתכפר

60. ממילא אין סתירה "רישא רבנן וסיפא רבי", והרישא והסיפא נשנו כרבנן. ואילו לפי לשון זו, אליבא דרב הונא בין הרישא ובין הסיפא מיתוקמת בין אליבא דרבי ובין אליבא דחכמים. ובכך היא מתורצת בשופי [למרות שדוחק לומר "מאי הקריב, הקריב לשחיטה" ועדיין לא נתכפר בו].

62. תמה הגר"א: איך שייך לומר שהרישא היא

60. על פי גירסת השיטה מקובצת ופירושו רש"י.

61. זו נקודת ההבדל של שתי הלשונות. שללשון ראשון אליבא דרב הונא מיתקמת הרישא של המשנה כרבנן בלבד, ואינה מדויקת אליבא דרבי, כיון שלרבי מתה השניה אפילו אם עדיין לא "הקריב" הראשונה. אלא שהמשנה מתורצת אליבא דרב הונא כי הסיפא אתיא אפילו כרבנן,

האבודה נשאת, מתה, על מה נחלקו? על נתכפר באבודה דרבי סבר מפריש לאבוד כאבוד דמי ורבנן סברי לאו כאבוד דמי,

ולדעת רבנן הרי היא רועה אף כשמשיך האבודה מדעתו ודחה בידים את האינה אבודה – ואף אם (63) משך את השאינה אבודה ורצה להקריבה – כל זמן שלא הקריבה יכול להקריב בפועל את האבודה והאינה אבודה תרעה.

נמצא, שאי אפשר לתרץ את הרישא שמשיך לשחיטה ועדיין לא הקריב, שהרי לא משיכה לשחיטה גורמת את דחיית השני אלא הקרבה ממש, והרי המשנה מדברת כשהקריב ממש את האינה אבודה.

ועתה מדוייקת המשנה אליבא דרבנן דוקא, דאי לדעת רבי, קשה, למה אמרה המשנה שהשניה תמות אך ורק משום שכבר הקריב האחת, הרי אפילו אם היתה אבודה בשעת הפרשה ועדיין לא הקריב את האחרת, גם כן

מתה-

ובשלמא אליבא דרבנן, מדוייקת הרישא, והיא הרי מדברת באופן שהקריב את השאינה אבודה ואחר כך נמצאת האבודה – ולפיכך מתה האבודה. אבל אם עדיין לא הקריב את האינה אבודה ושניהם עומדים לפניו, או אז אם יקריב את האבודה (64) מציל את האינה אבודה ותלך לרעייה. אבל כרבי לא מיתוקמא, כמבואר, שאם כן, למה אמרה המשנה "הקריב", הלא אפילו אם עדיין לא הקריב – גם כן תלך השניה למיתה.

כל זה מדוייק ברישא. ואילו הסיפא מדוייקת כרבי, שהרי שנינו בה "יביא מאלו ומאלו", משמע שרק באופן זה לא תלך השניה למיתה או המעות לים המלח. ועתה, לרבנן – לא בכל אופן תלך האחרת למיתה או לים המלח, אלא כשיקריב האינה אבודה, ואכן אם יקריב את האבודה (65) יציל בכך את האינה אבודה, ואף על גב דחביא מאלו, ממעות שהפריש עבור האבודה, ולא חביא

גם אליבא דרבי, הלא לרבי אליבא דרב הונא אין שום נפקא מינה בין משך ללא משך, ובין בא להתייעץ ללא בא להתייעץ, אלא, כל זמן שהיתה אבודה בשעת הפרשה הרי היא מתה, ואם כן, למה אמרה המשנה "הקריב", ולמה לא אמרה "הפריש": [עייין לקמן ברש"י סוף ד"ה אלא לרבי אבא, שרש"י מבאר כן את הקושיא אליבא דרבי אבא].

וביתר ביאור: הלא עתה, לפי דרך זו, מה שאמרה המשנה "הקריב" פירושו למעשה הוא "לא הקריב ממש", ובשלמא אליבא דרבנן יש בכך נפקא מינה ותמות משום שלא התייעץ בבית דין. אבל אליבא דרבי, למה אמרה "הקריב" ולא אמרה במפורש "הפריש"?

ומתריך: על פי דברי התוס' ד"ה דרבי המחודשים דגם לרבי אליבא דרב הונא היה כדאי לו להתייעץ ולא ימשוך מדעתו להקרבה! ואם היה מתייעץ, לפעמים היו מייעצים לו להקריב את האבודה, כגון אם היא שמינה וטובה. ורק משום שלא התייעץ והקריב מדעתו את השאינה אבודה לכן הולכת האבודה למיתה. אם כן שפיר אמרה המשנה "הקריב" מדעתו.

63. על פי הגהות הגר"א.

64. על פי הגהות החק נתן והגר"א והרש"ש.

65. על פי גירסת הרש"ש.

תקנה בקדשים?!

והא תניא, שנינו ברייתא: אמרה התורה בפרשת אכילת כהנים את המנחות "והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד יאכלוה". ומה שנאמר בסוף הפסוק "יאכלוה" מיותר לדרשה. ויש לדורשה בשתי דרשות, לפי שאפילו אם היה כתוב "יאכלו", גם כן מיותרת לדרשה, ועתה שכתוב "יאכלוה" יש כאן ייתור נוסף לדרשה. ודרשה הברייתא "יאכלו" [כלומר, אילו נאמר "יאכלו" בלי ה"א] מה תלמוד לומר? מלמד שאם היתה אכילה מועטת, ואין במנחה כדי שביעה, אוכלין עמה חולין ותרומה (68) כדי שתהא המנחה נאכלת על השובע, אכילה הגונה. ועוד דרשינן ממה שנאמר "יאכלוה" [בה"א יתירה] מה תלמוד לומר? מלמד שאם היתה אכילה מרובה, שיש לכהנים הרבה שיירי מנחות, אין אוכלין עמה חולין ותרומה, כדי שלא תהא נאכלת על הגסה כדי שתאכל כולה ולא תבוא לידי נותר (69), ומשום כך נאמר "יאכלוה" כלומר, יאכלו אותה לבדה בלי צירוף שאר מאכלים —

ומכך שהקפידה התורה שלא תבוא לידי נותר מוכח ש"עשו תקנה לקדשים". ולפיכך מקשה רב משרשיא: מאי לאו, האם לא

מאלו, מהשאינה אבודה — מעות דפיישא ילכו לנדרבה, ולמה אמרה המשנה דוקא את התקנה של "יביא מאלו ומאלו"?

אלא, פשיטא סיפא רבי היא דאמר: מפריש לאיבוד כאיבוד דמי, ואם לא יביא מאלו ומאלו, ילכו מעות דפיישן לים המלח, על כן, פוסקת לו המשנה שיביא מאלו ומאלו (66).

ותמוה: רישא רבנן וסיפא כרבי?!

ותירוץ הגמרא הוא כלשון ראשון.

הגמרא חוזרת לדברי רב הונא ורבי אבא.

גופא, למדנו לעיל, אמר רב הונא אמר רב: הכל מודים, ואפילו רבנן, שאם משך אחת מהן מדעתו, בין האבודה ובין השאינה אבודה, והקריבה, שהשניה מתה. לא נחלקו אלא בבא לימלך בבית דין. דרבי סבר: לא עשו תקנה בקדשים, ואמרינן ליה (67) "לך התכפר בשאינה אבודה ואבודה מתה". ורבנן סברי: עשו תקנה בקדשים, ואמרינן ליה "לך התכפר באבודה ושאינה אבודה תרעה".

ומקשינן, מותיב רב משרשיא: וכי לא עשו

66. המשך דברי רש"י יבואר בתוס'.

67. גירסת השיטה מקובצת.

68. ומקשה רש"י: הא אין מכניסין חולין לעזרה?

ומתרץ: יאכלו הכהנים החולין והתרומה בחוץ ואחר כך יכנסו ויאכלו המנחה על השובע.

וראה תוס'.

אבל רש"י סובר שאפילו להכניס שלא לשם הקרבה, גם כן אסור. וכן סובר הרמב"ם [פרק ב מהלכות שחיטה הלכה ג] ועיין שם במשנה למלך המבאר כל השיטות.

69. כן כתב רש"י.

ומוסיף השיטה מקובצת [מהדורת ריד"א]:

נאמר שבריייתא זו נשנתה אפילו לדעת רבי, הרי שרבי סובר שעשו תקנה בקדשים (70)?

ודחינן: לא! רבנן היא, ברייתא זו, והם סוברים שעשו תקנה בקדשים.

אלו הם דברי רב הונא. ורבי אבא אמר רב: הכל מודים, ואפילו רבנן, במתכפר בשאינה אבודה, שאבודה מתה. על מה נחלקו? כגון, דנתכפר באבודה, דרבי סבר "מפריש לאיבוד, המפריש בהמה משום שחטאתו נאבדה, כאיבוד דמי", אותה בהמה דינה כאבודה ואין הבדל ביניהם. וכשם שאם נתכפר בשאינה אבודה, מתה האבודה, כן בנתכפר באבודה, מתה השאינה אבודה. ורבנן סברי: מפריש לאיבוד לאו כאיבוד דמי, ואם נתכפר באבודה, האינה אבודה רועה.

מביאה הגמרא משנה אחרת להקשות על דברי רבי אבא הסובר לדעת רבנן ש"מפריש לאיבוד לאו כאיבוד".

תנן, שנינו משנה במסכת יומא [סב א וכבר נתבארה לעיל כב א]: מת אחד מן השעירים אחרי שהגדיל עליהם, כגון שמת שעיר

המשתלח, מביא שני שעירים אחרים ומגדיל עליהם ואתו שיצא עליו הגורל לעזאזל משתלח לעזאזל, ויקריב לה' שעיר אחד משני שעירים הנותרים, והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה לפי שאין חטאת ציבור מתה.

ונדייק: הא דיחיד, אבל בחטאת יחיד באופן זה, הרי היא מתה.

איזה שעיר יקרב בפנים, האם השני שבזוג ראשון או השני שבזוג שני?

ואמר רב: אם ירצה (71) יקריב את השני בזוג ראשון, ואין עליו פסול "דחוי" (72) משום ש"בעלי חיים אינן נידחיין" (73), אין תורת "דיחוי" אלא בשחוטין ולא בבעלי חיים ואף אם אירעה לו פסול זמני עדיין יש לו תיקון על ידי שיזווג לו שעיר לעזאזל מזוג שני.

ועתה, לדעת רב, כשהוא מתכפר, בשני שבזוג ראשון מתכפר, ואידך בתרא, והשני שבזוג שני, הוה ליה כמו "מפריש" לאיבוד, דהפרישוהו תחת ראשון הנדחה מפני שבן זוגו מת, והוא עצמו אינו דחוי ומעולם לא נדחה לא הוא ולא חברו השעיר

72. עיין לעיל [כב א]. ושם מבואר דעת רבי יוחנן הסובר שהשני שבזוג ראשון "נדחה", מפני שרבי יוחנן סובר "יש דיחוי בבעלי חיים" ויקריב דוקא את השני שבזוג שני.

73. ומבאר השיטה מקובצת [עמוד ב אות יד]: קושיא זו היא אליבא דמאן דאמר הסובר שבעלי חיים אין נדחין ויכול להקריב את השני שבזוג ראשון. אבל לרבי יוחנן הסובר שמקריב דוקא את השני שבזוג שני, פשוט למה ימות השני שבזוג ראשון [אם היה של יחיד] שהלא התכפר

והוא הדין שלא יאכלוה אכילה גסה שאינה נקראת אכילה ואסורה בקדשים.

70. הקשה העולת שלמה: וכי לא עשו תקנה בקדשים?! וכמה תקנות עשו חז"ל כדי לא להביא קדשים לבית הפסול? וכי לא נתקן שלכתחילה לא יביא מנחות לידי נותר?! ומתיר: אכן, עשו תקנות הרבה. אלא שכאן יש צד לומר שיאכל עמהן חולין ותרומה כדי שתיאכלנה על השובע. ועיין שם שמאריך.

71. על פי רש"י לקמן [כד א] ויומא [סד א].

המשתלח, ואינו אלא "הופרש לאיבוד" –

וטעמא, וכל הטעם שאמרה המשנה ש"הופרש לאיבוד" זה אינו מת, משום שהוא חטאת **דציבור**, **הא דיחיד**, ואילו היה "הופרש לאיבוד" של יחיד היה מת כדין חטאת המתה –

בג-ב מאי לאו, האם לא נאמר שמשנה זו – **רבנן היא**. ובכל זאת סוברים שאילו היה חטאת יחיד היה השני שבזוג שני הולך למיתה, למרות שאינו אלא "הופרש לאיבוד".

הרי שחכמים סוברים ש"הופרש לאיבוד כאיבוד דמי" ואינו רועה אלא מת כדין חטאת המתה. וקשה על דברי רבי אבא?

ומתריצין: **לא!** משנה ההיא אינה אליבא דרבנן, אלא, **רבי היא**, הסובר "מפריש לאיבוד כאיבוד דמי" ולפיכך היה מת אילו היה של יחיד.

הגמרא ממשיכה לדון בדברי רב הונא ורבי אבא (74).

תנן, שנינו במשנתנו: **המפריש חטאתו ואבדה והקריב אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה, תמות.**

ונדייק: **טעמא**, כל הטעם שתמות, משום

דהקריב (75) ואחר כך נמצאת הראשונה –

הא נמצאת מעיקרא, לפני שנתכפר באחרת, **תרעה**, ובודאי שדברי רבנן הם ולא כרבי.

והמשנה אינה מחלקת באיזה אופן נתכפר ובמי מביין שתיהן נתכפר, ובכל אופן תרעה, **לא שנא אם נתכפר (76) באבודה לא שנא נתכפר בשאינה אבודה, לא שנא משך ולא שנא לא משך**, בכל אופן תרעה.

תירבתא דתרוייהו, וקשה מסתימת לשון המשנה בין על רב הונא ובין על רבי אבא?

ומתריצין: המשנה לא אמרה במפורש מה ייעשה כשנמצאה לפני שנתכפר, ואין לדייק ממנה, **כי מילתא דפסיקא (77) ליה**, דבר ברור בלי חילוקי אופנים, **קתני**, והוא, שאם נמצאה אחר שנתכפר בשניה, תמות הראשונה, ועל כך אין חילוקי אופנים ודינים ודבר ברור הוא. ואילו **מילתא דלא פסיקא ליה**, דבר שיש בו חילוקי אופנים, כגון אם נמצאה לפני שנתכפר בשניה, שלפעמים מתה ולפעמים רועה, רב הונא לשיטתו ורבי אבא לשיטתו, **לא קתני**, לא שנתה המשנה ולא רצתה לשנות כיון שיש בהן חילוקי דינים ואופנים. על כן, מפרשים רב הונא ורבי אבא כל אחד את דברי רבנן לשיטתו.

לישנא אהרינא (78):

בשאינה אבודה, ובמתכפר בשאינה אבודה לדברי הכל מתה האבודה.

74. האמת שקושיות הגמרא נידונו כבר לעיל [עמוד א], אלא שסוגיא זו מפרשת בדרך אחרת את המשנה אליבא דרב הונא ורבי אבא. ראה תוס'.

75. גירסת השיטה מקובצת.

76. כן נראה לגרוס.

77. גירסת רבינו גרשום: דפשיטא.

78. על פי גירסת השיטה מקובצת ופירוש רש"י. וכתב רש"י שאין הבדל בין הלשונות,